

Kesubos 28b – Is Everything a Tzaddik Does Muttar?

תלמוד בבלי מסכת כתובות דף כח עמוד ב

תניא, א"ר אלעזר ברבי יוסי: מימי לא העדתי, פעם אחת העדתי והעלו עבד לכהונה על פי; העלו סלקא דעתך? השתא ומה בהמתן של צדיקים אין הקב"ה מביא תקלה על ידם, צדיקים עצמם לא כ"ש! אלא, בקשו להעלות עבד לכהונה על פי, חזא באתריה דרבי יוסי, ואזל ואסהיד באתריה דרבי יהודה.

תלמוד בבלי מסכת חולין דף ז עמוד א - עמוד ב

אקלע לההוא אושפיזא, רמו ליה שערי לחמריה לא אכל, חבטינהו לא אכל, נקרינהו לא אכל, אמר להו: דלמא לא מעשרן? עשרינהו ואכל, אמר: ענייה זו הולכת לעשות רצון קונה ואתם מאכילין אותה טבלים. ומי מיחייבא? והתנן: הלוקח לזרע ולבהמה, וקמח לעורות, ושמן לנר, ושמן לסוך בו את הכלים - פטור מהדמאי! התם הא אתמר עלה

תוספות מסכת גיטין דף ז עמוד א

השתא בהמתן של צדיקים כו' - אמר ר"ת דלא פריך אלא גבי מידי דאכילה דגנאי הוא לצדיק שאוכל דבר איסור ולהכי לא פריך גבי ר' ישמעאל שקרא והטה בפרק קמא דשבת (דף יב:): וגבי יהודה בן טבאי שהרג עד זומם (חגיגה דף טז:): ובההיא דפ"ב דכתובות (דף כח:): דהעלו עבד לכהונה על פיו לא גריס ליה ר"ת אע"פ שיש שם אכילת איסור תרומה לאשתו ולבניו שהן אסורין בתרומה מ"מ כיון שחכם עצמו אין נכשל באכילת איסור אין סברא להקשות ורב ירמיה בר אבא דאישתלי וטעים קודם הבדלה (פסחים דף קו:): אע"ג דאמר התם (דף קה.) דמיתתו באסכרה ובראש השנה (דף כא.) בסים תבשילא דבבלאי בצומא רבא דמערבא אין דבר מגונה כל כך אכילה של היתרא בשעת האיסור.

תלמוד בבלי מסכת יומא דף לט עמוד א

תנא דבי רבי ישמעאל: עבירה מטממת לבו של אדם, שנאמר אולא תטמאו בהם ונטמתם במ אל תקרי ונטמאתם אלא ונטמטם.

חידושי הרמב"ן מסכת חולין דף ז עמוד א

ויש לתרץ שאין הקב"ה מביא תקלה לצדיקים כלל בשוגג שבא ליטהר מסייעין אותו, אבל ר' ישמעאל פשיעה היתה לו בדבר שלא חשש לדברי חבריו להחמיר, ור' אליעזר וחבריו שנקרעה ספר תורה על ידן מתוך שבאו לכלל כעס באו לכלל חטא שכל הכועס כל מיני גיהנם שולטין בו (נדרים כ"ב א'), ודר' יהודה בן טבאי שהרג עד זומם שמא מחויב לשמים היה אותו האיש וזימנו הקב"ה ליהודה בן טבאי לפגוע בו כי ההוא מעשה (דרשב"א) [דראב"ש] [ב"מ פ"ג ב' ע"ש], שהרג אותו האיש ונשתתח על קברו ויצא קול ואמר לו אל ירע לך הוא ובנו באו על נערה המאורסה ביום הכפורים ואמר שישו בני מעי שישו וקשה לי הא דאמרנו בבראשית רבה פרשת חיי שרה ר' ירמיה שלח לר' זעירא חד קרסטל דתאנים ר' ירמיה אמר אפשר ר' זעירא אכיל להון דלא מתקנן [ר"ז] אמר אפשר לר"י דלא משלח להון מתקנן] בין דין מתאכל תאניא בטיבלן למחר קם ר' ירמיה עם ר' זעירא אמר ליה תקנת אילין תאניא אמר ליה לא אמר ר' אבא וכו' אמר ר' חנינא אפי' חמרי לית אנן חמריה דר' פנחס בן יאיר אי יהבי ליה שערי טבילין לא טעמתון אנן מכלינן תאניא בטבלא, והא הכא שבאה תקלה לר' זעירא על ידי ר' ירמיה, וי"ל שלשניהם פשיעה היה להם בדבר, אבל מ"מ זו קושיא מפורשת לפי ר"ת ז"ל.

Devar Shmuel Pesachim 106b

תוד"ה אישתלי וכי אלא שהשעה אסורה. ואין למרן דבאיסור דרבנן אין אומנין כן שברי חמורו דכי פנחס בן יאיר (חולין דף ז:): הוי דמלאי כלמוכה שס.

ולכאורה הסבר תיורוס דקוקא באיסור חפלא אמרינן כן ולא כשהבצאל עובר איסור ומנח מוכח דגם איסור דרבנן כדמאי הוי איסור חפלא ודלא כהמחיצות סיי ר"ל, ונקובין שיעורים ח"צ קונטרס דבני סופרים, וכן בלקוני אמריים — תניא רפ"ח נתבאר דגם מאכלות אסורות מד"ס הוי איסור חפלא.

נתיבות המשפט ביאורים סימן רלד

ואפשר דאף דבאיסורי תורה אפילו אוכלן בשוגג צריך כפרה ותשובה להגין על היסורין, מ"מ באיסור דרבנן א"צ שום כפרה וכאילו לא עבר דמי. תדע, דהא אמרינן בעירובין דף (מ"ז) [ס"ז ע"ב] דרבנן עבדינן עובדא והדר מותבינן תיובתא, ואילו היה נענש על השוגג היאך היה מניחין לו לעבור ולקבל עונש, אלא ודאי דאינו נענש כלל על השוגג באיסור דרבנן והרי הוא להאוכל כאילו אכל כשירה, והרי נהנה כמו מן הכשירה, ומש"ה צריך לשלם כל דמי הנאתו כמו בזה נהנה וזה חסר מועט, דכללא הוא דצריך לשלם כפי מה שנהנה, משא"כ באיסור דאורייתא שמקבל עונש על השוגג וחסרונו גדול מהנאתו.

תניא ליקוטי אמרים פרק ח

ועוד זאת במאכלות אסורות שלכך נקראים בשם איסור מפני שאף מי שאכל מאכל איסור בלא הודע לשם שמים לעבוד ה' בכה אכילה ההיא וגם פעל ועשה כן וקרא והתפלל בכה אכילה ההיא אין החיות שבה עולה ומתלבשת בתיבות התורה והתפלה כמו ההיתר מפני איסורה בידי הס"א משלש קליפות הטמאות ואפ"ל הוא איסור דרבנן שחמורים דברי סופרים יותר מדברי תורה כו'.

Kuntres Divrei Sofrim 1

כו) ועיין בפ"ק דחולין ד"ה אי ס"ד דגורו על תערובות דמאי היכי מתרמי דאכל ר' זירא תערובות דמאי השתא בהמתן של צדיקים אין הקב"ה מביא תקלה על ידיהן צדיקים עצמן לא כ"ש וראיתי מקשים ע"ז [כמדומני בספר אתון דאורייתא] דהא כל איסורו של דמאי הוא משום שמא אינו מעושר וא"כ נימא דמדאכלו ר' זירא מוכח שבאמת היה מעושר ולא היתה כאן תקלה כלל ותירץ דאפילו אם באמת הוא מעושר מ"מ כיון שאסורו חכמים זוהי תקלה שעבר על איסור של דבריהן ועיין בתוס' דהיכי איתרמי שאכל בשוגג ביוה"כ"פ ותירצו דלא מקרי תקלה לענין זה אלא היכא שהמאכל אסור אבל ביום הכפורים המאכל מותר ורק היום אסור וא"כ הדרא קושיא לדוכתא דילמא באמת היה מעושר ומה שעבר על איסור של דבריהן הא לא חמיר איסורן מאיסור יוה"כ"פ דלא עדיף לאו דלא תסור מלאו דיום הכפורים ומאי פריך ולפי הג"ל ניהא דכיון שאסור חכמים תערובת דמאי המאכל עצמו אסור כמו בטבל דאורייתא י"הסכימה דעתן לדעת המקום והוא רצון ה' שיהו ר"ז משום טבל.

תלמוד בבלי מסכת יבמות דף קיה עמוד א

מתני'. האשה שהלכה היא ובעלה למדינת הים, ובאה ואמרה מת בעלי - תנשא ותטול כתובתה, וצרתה אסורה; היתה בת ישראל לכהן - תאכל בתרומה, דברי רבי טרפון; רבי עקיבא אומר: אין זו דרך מוציאתו מידי עבירה, עד שתהא אסורה לינשא ואסורה מלאכול בתרומה.

רש"י - תאכל בתרומה - בחזקת שבעלה קיים ואינה חוששת לעדות צרתה הואיל ואינה נאמנת להשיאה אינה נאמנת לפוסלה.

תוספות - בת ישראל לכהן תאכל בתרומה - מספקא לר"י אי דוקא בתרומה דרבנן אי נמי בתרומה דאורייתא דאוקמה אחזקה דדייקא ומינסבא ועל צרתה אין להאמינה ואוקמה אחזקת אשת איש מידי דהוה אשני שבילין מיהו איכא הכא חדא דעביד איסורא ממ"נ ובכי האי גוונא לא ילפינן מסוטה כדמשמע בריש מסכת נדה (דף ב: ושם) ובמס' חולין (דף ט: ושם).

רמב"ם הלכות תרומות פרק ט הלכה ד

(לו) אמרה לה צרתה (לה) או אחת מהחמש נשים שאינן נאמנות להעידה שמת בעלה הואיל ואינה נישאת על פיהן (לט) * הרי זו אוכלת בתרומה בחזקת שבעלה קיים, עד שיעיד לה (מ) מי שהוא נאמן להשיאה על פיו.

Rav Eitam Henkin HY"D -

שולחן ערוך יורה דעה הלכות בהמה וחיה טהורה סימן פא

הגה: כג ועיין באבן העזר סימן י"ג
<יא> כג. פז' <אם חדש יו' העיבור עולה למנין. לא כד > חלב כותית כחלב ישראל, כד לב' > ומ"מ לא יניקו תינוק מן הכותית, פח' > אם אפשר בישראלית, דחלב כותית מטמאם חלב (ר"נ פא"מ הגהות

בשם הרשב"א). כה לג' <יב> טו) {ד} וכן כה <לא תאכל המינקת, אפ"ל ישראלית, פט' > דברים יח' צ' <האסורים (הגהות אש"ר). כו כו > צא' <וכן התינוק יט' > בעצמו, כי כל זה מויק לו צב' > בזוגותו.

דברים פרשת ואתחנן פרק ו

(יא) וכתים מלאים קל טוב אָשֶׁר לֹא מְלֹאתָ וּבְרַת חֲצוּבִים אָשֶׁר לֹא חֲצַבְתָּ פְּרָמִים וְזִיתִים אָשֶׁר לֹא נִטְעַתָּ וְאֶכְלֶתָ וְשִׁבְעַתָּ:
(יב) הַשְּׂמֶרֶת לֶךָ פֶּן תִּשְׁכַּח אֶת יְקִיָּקָה אֲשֶׁר הוֹצִיאָךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים:

משך חכמה דברים פרשת ואתחנן פרק ו

(יא) ובתים מלאים כל טוב. אפילו קדלי דחזירי הותר בשבע שכבשו וכו'. לכן מסיק (פסוק יב) "השמר לך", כי טבע הדברים האסורים שמתמטם את הלב, וכמו שכתוב (ויקרא יא, מג) "ונטמתם במ", ואפילו אם אוכלן בהיתר. ולכן יחלל שבת לחולה ולא יאכילנו נבילה.